

مدیریت دانش در پروژه های صنعت نفت

نظر به اینکه دانش و تجربیات سازمان در زمره مهمترین دارائی های آنها محسوب می شوند، در چند سال اخیر برخورداری از سیستم و شیوه شناسائی، تولید، پردازش، ارائه و به کارگیری دانش و تجربیات، در بسیاری از سازمان ها و شرکت های بزرگ دنیا مورد توجه ویژه قرار گرفته است.

تحقیقات مرکز بهره وری و کیفیت آمریکا که در اواخر سال ۱۹۹۹ و در اروپا انجام شد نشان می دهد که در بیش از ۵۰ درصد بهترین سازمان ها، مدیریت دانش به طور ویژه در راهبردهای مدون آنها گنجانده شده است.

از سوی دیگر در کشورهای برخوردار از موهبت ذخایر فسیلی، صنعت نفت به عنوان صنعت راهبردی، نقش محوری در پیشرفت، توسعه ملی و جایگاه بین المللی دارد.

نظر به جوانب مختلف اهمیت پروژه های صنعت نفت از جمله حجم قابل توجه اعتبارات و هزینه های مربوط به این بخش، گستردگی آنها در سطح کشور و تاثیرات زیر ساختی این موارد در توسعه جامعه، اجرای بهینه پروژه های این صنعت در قالب به حداقل رساندن هزینه و زمان و نیز رعایت کیفیت لازم از اصلی ترین دغدغه های مسئولین و دست اندکاران این پروژه ها و به کارگیری آنها در موارد مشابه، موضوعی ضروری به نظر می رسد.

زمانی که در اجرای پروژه ها دچار مشکلاتی می شویم و برای آنها راه حلی پیدا می کنیم، درنهایت به تجربه ای خواهیم رسید که این تجربه معمولا در ذهن افراد درگیر حل مشکل، باقی می ماند و ممکن است با رفتن این افراد هیچ گاه در سازمان پروژه مورد استفاده مجدد قرار نگیرد. نتیجه اینکه در صورت بروز مشکل مشابه، ممکن است لازم شود سازمان جهت حل آن مجددا زمان و هزینه زیادی را صرف نماید. ولی اگر تجربه و دانش قبلی حفظ و نگهداری شود، دو مزیت به وجود می آید:

- ممکن است از بروز مشکل مشابه پیشگیری شود.

- در صورت بروز مشکل زمان و هزینه کمتری جهت حل آن مصرف می گردد.

در این راستا به منظور ایجاد سازمان مشخص جهت انجام این فعالیت، بخش مدیریت دانش به عنوان یک واحد مستقل در مجموعه های کاری از قبیل حوزه کارفرمایی، مشاوران، پیمانکاران، تامین کنندگان و... فعال در صنعت نفت قابل تعریف و جانمایی می باشد.

اشاره به این نکته ضروری است که آنچه در این راستا باید به عنوان یک اصل اساسی مدنظر قرارگیرد، فرهنگ سازی در بحث لزوم انجام این فعالیت و تسری تفکر و نگرش مبتنی بر آن بخش های مختلف جامعه از جمله مراکز آموزش عالی مرتبط، بخش کارفرمایی، مشاوران و مجریان پروژه ها می باشد. اقدامات علمی که امروزه در کشورهای پیشرفته در راستای گسترش مدیریت دانش در محورهای گوناگون از قبیل مدل های مختلف مدیریت دانش مبتنی بر انواع دانش و یا فرآیندهای مدیریت دانش و مواردی از این قبیل صورت می گیرد، بیانگر اهمیت این رشته جدید تخصصی در مجامع دانشگاهی و علمی مطرح در دنیا است.

آمار و ارقام ارائه شده در زمینه بهره برداری عملی از مدیریت دانش در محورهایی چون کاهش چشمگیر هزینه ها و افزایش قابل توجه در آمد ها و سایر نتایج مثبت ناشی از پیاده سازی سامانه مدیریت دانش در سازمان های فعال در این زمینه، گویای اثر بخشی ویژه فعالیت مذکور در روند توسعه کمی و کیفی سازمان ها از جوانب مختلف است.

بنا به اظهار شرکت Schlumberger که از سازمان های معتبر فعال صنعت نفت در سطح بین المللی به حساب می آید، بعضی از نتایج مهم پیاده سازی سیاست های مدیریت دانش در این شرکت پروژه محور، شامل بیش از ۲۰۰ میلیون دلار صرفه جویی در هزینه ها به همراه سودهای غیر ملموس دیگر می باشد. با انجام این اقدام زمان پاسخ شرکت برای رفع مشکلات فنی تا ۹۵ درصد و برای توسعه و اصلاح سیستم های مهندسی تا ۷۵ درصد بهبود یافته است و تاثیر این کاهش ها منجر به بهره وری عملی بالاتر و ارائه خدمات بهتر به مشتریان گردیده است.

موضوع پیاده سازی نظام مدیریت دانش در کشور ما طی دهه اخیر در بخش هایی مورد توجه قرار گرفته است. آنچه متضمن عملیاتی شدن و به بهره برداری رسیدن مدیریت دانش است، علاوه بر لحاظ نمودن زیرساخت ها و پیش نیازهای آن، نگرش کاربردی و خروجی محور نسبت به آن می باشد که به نظرمی رسد این مهم باید مبنا و دغدغه اصلی متولیان و دست اندرکاران مدیریت دانش - به ویژه در سطوح کلان - گردد.

امیرمنصور عبداللهی

مدیر بخش مدیریت دانش

ستاد طرح ها و پروژه های ویژه وزارت نفت